

כ' בטבת תשע"ה

11 בינואר 2015

חוזר ח-06-2447

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: זכויות עובדים – שיעור היוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה
(הוראות הדיווח לציבור)

מבוא

1. בחוזר מס' ח-06 – 2416 מיום 9 באפריל 2014 אומצו כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. בחוזר צוין, בין היתר, כי החוזר "... אינו כולל את כל העדכונים הנדרשים בהוראות הדיווח לציבור בעקבות אימוץ כללים אלה, לרבות עדכון הגילוי בדוח הדירקטוריון, ... ומתכונת הגילוי בנושא זכויות עובדים...".
2. חוזר זה משלים את חוזר 2416 וכולל מתכונת גילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות. בנוסף החוזר מעדכן נושאים קשורים אחרים בדוח הכספי, כדלקמן: שיעור היוון, הוראות מעבר, דרישות הגילוי בדוח על הרווח הכולל, בביאור על רווח כולל אחר מצטבר ודרישות גילוי בדוח הדירקטוריון.
3. לאחר התייעצות עם וועדת הקשר של לשכת רואי החשבון עם המפקח על הבנקים, עם הוועדה המייעצת לעניינים הנוגעים לעסקי הבנקאות, החלטתי לתקן את הוראות הדיווח לציבור כדלקמן.

התיקונים להוראות

4. הוראות הדיווח לציבור יתוקנו כמפורט בהוראה.

דברי הסבר

5. התיקונים להוראות הדיווח לציבור נועדו להבהיר את שיעור ההיוון שבו יש להשתמש כדי להוון את ההטבות לעובדים, להבהיר את הוראות המעבר אותן יש ליישם בעת היישום לראשונה, ולעדכן את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. כמו כן, החוזר מעדכן את דרישות הגילוי בדוח הדירקטוריון, בדוח המאוחד על הרווח הכולל ובביאור על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
6. **שיעור היוון:**

- 6.1. בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב תאגיד בנקאי נדרש לקבוע את שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים לפי השיעורים שבהם ניתן לסלק את ההטבות בפועל. לצורך כך תאגיד בנקאי רשאי בין היתר להתחשב בשיעורי

תשואה על השקעות באיגרות חוב באיכות גבוהה¹ הנסחרות בשוק עמוק. בהתאם לכללים אלה, המטרה בבחירת שיעורי היוון בשיטה זו היא למדוד את הסכום היחיד אשר, אם יושקע במועד המדידה בתיק של מכשירי חוב באיכות גבוהה¹, יספק את תזרימי המזומנים העתידיים החיוניים כדי לשלם את ההטבות לעובדים במועד פירעון. בהתאם לכך, ניכרת החשיבות בבחירת שיעור ריבית ההיוון, אשר ישקף הן את מאפייני ההתחייבות והן את התנודות בשיעורי הריביות בשוק.

בכללים אלה לא נקבעו הנחיות מפורטות שמתאימות למאפייני שוק ההון הישראלי.

6.2. לאחר בחינת הנושא הגיע בנק ישראל למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בעמדה משותפת עם משרד הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שבמשרד האוצר, אשר הוצגה מול רשות ניירות ערך בחודש ספטמבר 2014 נטען כי לדעתנו לא קיים בישראל שוק עמוק לאג"ח חברות באיכות גבוהה וכי אנו בוחנים במשותף את סוגיית האופן הראוי לקביעת ריבית ההיוון של ההתחייבויות לעובדים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי וההתחייבויות האקטואריות של גופים מוסדיים וזאת תוך התבססות על שיעור הריבית חסרת הסיכון במועד המדידה ועל פרמיית סיכון או פרמיית נזילות מחושבת. בהתאם לכך קובעת הוראה זו כי שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואות אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה. מסיבות פרקטיות נקבע שחישוב המרווח כאמור יתבסס על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב.

6.3. הפיקוח על הבנקים ימשיך לעקוב אחר התפתחויות בשוקי אגרות החוב ובדירוגי החוב ויעדכן לפי הצורך את ההוראות בנושא זה.

7. מתכונת גילוי :

מתכונת הגילוי על תכניות פנסיה להטבה מוגדרת שנכללה בהוראות הדיווח לציבור מתאימה לתאגידים בנקאיים שבהם מתקיימות ההנחות הבאות:

7.1. תכניות אחרות² להטבה מוגדרת לאחר פרישה אינן מהותיות. אם לתאגיד בנקאי יש תכניות כאמור שהן מהותיות, מובהר כי יש לתת גילוי עליהן כנדרש בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

7.2. מתקיים האמור בסעיף 715-20-50-4 לקודיפיקציה, כלומר שניתן לצרף גילויים בדבר תכניות פנסיה מחוץ לישראל עם תכניות בישראל. אם האמור לא מתקיים, תאגיד בנקאי ייתן גילויים נוספים כדי לעמוד בדרישות הגילוי של הקודיפיקציה.

תחילה והוראות מעבר

8. תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי (להלן – תאגיד בנקאי) יישמו את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר זה החל מיום 1.1.2015.

9. נקבעו הוראות מעבר כמפורט בהוראה.

¹ ככלל, לגבי מחויבויות בארה"ב, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, נהוג כי אגרות חוב באיכות גבוהה הן אגרות חוב אשר מדורגות לפחות בדירוג AA (בינלאומי) על ידי סוכנות דירוג מוכרת.

² כלומר תכניות שאינן מסווגות כתכניות פנסיה.

דברי הסבר :

9.1. בהוראות המעבר הובהר הטיפול ברווחים והפסדים אקטואריים מסוימים בעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים. בגיבוש הוראות אלה הובאו בחשבון אפשרויות שונות למעבר כפי שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה.

9.2. בהוראות המעבר הובהר הגילוי שיש לכלול בדוחות לרבעון הראשון בשנת 2015.

10. תאגיד בנקאי המתקשה ביישום הוראה זו, יפנה למר עידו גליל, מנהל יחידת דיווח כספי, לקבלת הנחיה ספציפית.

עדכון הקובץ

11. מצ"ב בנספח דפי עדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור.

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים

12. מצורפים להלן דפי עדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
*(12/11) [11] 630-1	(12/11) [11] 630-1
(01/15) [17] 630-2	(4/11) [16] 630-2
*(6/13) [5] 630-2.1	(6/13) [5] 630-2.1
(01/15) [4] 630-2.2	(9/14) [3] 630-2.2
*(4/14) [14] 663-3	(4/14) [14] 663-3
(01/15) [15] 663-4	(4/14) [14] 663-4
(01/15) [11] 663-5	(4/14) [10] 663-5
*(4/14) [15] 663-6	(4/14) [15] 663-6
(01/15) [10] 664-13	(9/07) [9] 664-13
*(12/11) [12] 664-14	(12/11) [12] 664-14
(01/15) [2] 669-2.1	(12/12) [1] 669-2.1
*(12/12) [17] 669-3	(12/12) [17] 669-3
(01/15) [12] 669-35	(4/11) [11] 669-35
*(1/13) [11] 669-36	(1/13) [11] 669-36
*(5/07) [9] 669-40	(5/07) [9] 669-40
(01/15) [14] 669-41	(4/11) [13] 669-41
(01/15) [11] 669-45	(4/14) [10] 669-45
(01/15) [3] 669-45.1	(4/11) [2] 669-45.1
(01/15) [2] 669-45.2	(9/07) [1] 669-45.2
(01/15) [2] 669-45.3	(9/07) [1] 669-45.3
(01/15) [1] 669-45.4-45.9	-----
*(4/11) [16] 669-46	(4/11) [16] 669-46
*(12/12) [8] 669-52.3	(12/12) [8] 669-52.3
(01/15) [8] 669-52.4	(11/12) [7] 669-52.4
(01/15) [11] 669-60	(09/07) [10] 669-60
*(12/12) [3] 669-67.2	(12/12) [3] 669-67.2
(01/15) [3] 669-67.3	(09/13) [2] 669-67.3
(01/15) [1] 669-67.4	-----
*(4/14) [1] 669-181	(4/14) [1] 669-181-185
(01/15) [2] 669-182-183	-----
(01/15) [1] 669-183.1	-----
*(4/14) [1] 669-184-185	-----
(01/15) [1] 675-1-2	-----
(01/15) [1] 680-18.1	-----
*(4/11) [3] 691F-17	(4/11) [3] 691F-17

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(01/15) [2] 691F-18	(2/07) [1] 691F-18
*(2/07) [1] 691F-19	(2/07) [1] 691F-19
(01/15) [2] 691F-20	(2/07) [1] 691F-20
*(8/13) [5] 691F-21	(8/13) [5] 691F-21
(01/15) [3] 691F-22	(9/07) [2] 691F-22
(01/15) [1] 699-116-117	-----

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

(ז) רווח ורווחיות:

(1) הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי לשנת הדוח והרווח האמור למניה תוך ציון השפעתן של פעולות בלתי רגילות;

(2) התשואה להון, כפי שמתבטאת ביחסים אלה:

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי;

לעניין זה: -

"הון עצמי ממוצע" – "סך כל האמצעים ההוניים" כפי שהוצג בסקירת ההנהלה בתוספת ג' בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות שאינן מקנות שליטה ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של הפסדים/רווחים בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך לפי שווי הוגן" (לרבות בגין אגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון).

(3) אם בתקופה שאליה מתייחס דוח רווח והפסד היו מכירות או העברות של ניירות ערך מהתיק המוחזק לפדיון, דוח הדירקטוריון יכלול מידע שיבהיר את הנסיבות המיוחדות שגרמו להנהלה שלא לנהוג על פי כוונתה המקורית להחזיק בניירות הערך עד לפדיון וכן דיון בהשפעת המכירות או ההעברות על רווח והפסד, על ההון ועל התשואות הגלומות בתיק המוחזק לפדיון;

(4) אם בתקופה שאליה מתייחסת דוח רווח והפסד בוצעו העברות אחרות בין התיקים השונים של ניירות הערך שמחזיק התאגיד הבנקאי, תבהיר הנהלת התאגיד הבנקאי בדוח הדירקטוריון את הנסיבות המיוחדות שגרמו לצורך לשנות את מיון ניירות הערך. כן תובהר השפעת ההעברה על רווח והפסד בשנת ההעברה ועל התשואות הצפויות בעתיד;

(1ז) התפתחויות ברווח כולל אחר, לרבות התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, התאמות מתרגום של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שונה שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים והתאמות של ההתחייבות (נכס) נטו בגין הטבות לעובדים. במסגרת זו יינתן, בין היתר, גילוי לרווחים והפסדים אקטואריים הנובעים משינויים בשיעור ההיוון שנקפו השנה לרווח כולל אחר בנפרד מסכומים אחרים שהוכרו השנה בסעיף זה.

(ח) המבנה וההתפתחויות של הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה;

(1ח) השקעות והוצאות התאגיד הבנקאי והחברות שבשליטתו בגין מערך טכנולוגיית המידע כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 "ניהול טכנולוגיית המידע". במסגרת זו יינתן:

(1) גילוי כמותי לסך ההוצאות שנרשמו על בסיס מאוחד בשנת הדיווח בדוח רווח והפסד בגין מערך טכנולוגיית המידע תוך פירוט הסכומים וציון הסעיפים שנרשמו בהם ההוצאות בדוח רווח והפסד (משכורת והוצאות נלוות, פחת, הוצאות אחרות וכד'). לגילוי הכמותי יתווסף הסבר המבהיר את מהות ההוצאות שנרשמו בכל

(י) מצב האמצעים ההוניים של התאגיד והשינויים בהם, לרבות:

- (1) הנפקות הון;
- (2) חלוקת דיבידנד;
- (3) בוטל;

(יא) תיאור עקרונות ניהול הסיכונים של התאגיד לרבות מגמת ההתפתחות, המדיניות והבקרה על יישומה¹. בדיווח תיכלל התייחסות להתפתחות מדדי הסיכון השונים, לרבות:

- (1) יחס ההון לרכיבי הסיכון; אם נקבע לתאגיד הבנקאי יחס הון מזערי גבוה מ- 9%, בין על פי דרישת המפקח ובין על פי החלטת התאגיד הבנקאי, יש לציין את היחס שנקבע ונסיבות קביעתו;
- (2) סיכון אשראי:

(א) שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור;

(ב) שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור;

(ג) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור;

(ד) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום;

(1ד) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר;

(ה) שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור;

(ו) שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור;

(ז) שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת;

(ח) שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור.

לעניין סעיף זה, יתרת האשראי לציבור תחושב לפי יתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

(א2) תאגיד בנקאי, שיש לו חשיפת אשראי מהותית למוסדות פיננסיים זרים יכלול פרטים בדבר חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים, בהתאם לנדרש בנספח ד'.

(ב2) סיכונים בתיק ההלוואות לדיור:

(א) תאגיד בנקאי יכלול דיון מורחב בדבר ההתפתחויות בסיכונים הקיימים בתיק ההלוואות לדיור שלו, ובדבר הפעולות שהוא מבצע כדי להתמודד ולנהל סיכונים אלה.

(ב) על הדיון לכלול התייחסות להתפתחויות ביתרות ובביצועים של הלוואות לדיור, לפי מאפיינים של הלוואות לדיור החושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון אשראי גבוה יותר. ראה בנספח ה' דוגמאות למאפיינים כאמור.

(ג) תיאור הפעילות שהתאגיד הבנקאי מבצע כדי להתמודד עם ההתפתחויות בסיכונים האשראי בגין ההלוואות לדיור עשויות לכלול התייחסות לנקודות הבאות:

(1) תיאור נהלי החיתום של הלוואות לדיור בכלל, ובפרט תיאור כיצד תוכננו נהלי החיתום

כדי לבקר את סיכון האשראי הנובע מגידול מהיר ביחס לעבר באשראי לדיור

ומהלוואות לדיור עם מאפייני סיכון משמעותיים וכיצד מנהלי האשראי מפקחים

ועקבים אחר מאפייני סיכון ושינויים מתקופה לתקופה במאפיינים אלה.

¹ במסגרת זו תיכלל בין היתר התייחסות למדיניות של התאגיד הבנקאי לזיהוי סיכון סביבתי מהותי בעת מתן אשראי.

- (2) בוטל ;
- (3) הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ;
- (4) בטל ;
- (5) בטל ;
- (6) שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר ;
- (6א) ניירות ערך שהתקבלו כביטחון בעסקאות השאלת ניירות ערך, אשר התאגיד הבנקאי רשאי למכור או לשעבד אותם ;
- (7) כאשר סך כל סעיף המשנה "זכאים אחרים ויתרות זכות" הוא מהותי, יש לפרט בביאור את הרכיבים המהותיים.

41. הטבות לעובדים

- א. תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים כדלקמן :
- (1) נושא 710 בקודיפיקציה (ASC 710) – תגמול – כללי.
- (2) נושא 712 בקודיפיקציה (ASC 712) – תגמול – הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- (3) נושא 715 בקודיפיקציה (ASC 715) – תגמול – הטבות בגין פרישה.
- (4) נושא 420 בקודיפיקציה (ASC 420) - מחויבויות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.
- ב. ביישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב:
- (1) יש ליישם את נספח י"ז בהוראות הדיווח לציבור בדבר "הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא הטבות לעובדים".
- (2) השיעור שמשמש להיוון התחייבויות בגין זכויות עובדים יקבע על ידי תאגיד בנקאי לפי שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות לפירעון, של איגרות חוב ממשלתיות בישראל, במועד הדיווח, בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח (להלן – המרווח הבינלאומי).
- משיקולים פרקטיים נדרש לקבוע את המרווח הבינלאומי לפי ההפרש הממוצע בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות לפירעון, על איגרות חוב של קונצרנים בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח¹.

¹ לצורך כך יש להיעזר בנתונים חיצוניים על שיעורי התשואה לפדיון הנכללים באתר האינטרנט של אגודת האקטוארים בארה"ב (ראה בכתובת www.soa.org/professional-interests/pension/resources/pen-resources-pension.aspx). משיקולים פרקטיים תאגיד בנקאי רשאי להשתמש בנתון מחושב אחד של מרווח ממוצע, ובלבד שיישם שיטה זו בעקביות. בהקשר זה, ראה נתונים חיצוניים הנכללים באתר האינטרנט של הפדרל רזרב בסט. לואיס (ראה בכתובת <http://research.stlouisfed.org/fred2/series/BAMLC0A2CAA>).

תאגיד בנקאי הסבור ששינויים במרווח המתקבל לעיל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים, באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהן אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור לעיל, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגינם המרווח המתקבל גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

תאגיד בנקאי יקבע מדיניות ונהלים ברורים שיפרטו כיצד נקבע שיעור ההיוון להתחייבויות בגין זכויות עובדים.

(3) תאגיד בנקאי המתקשה בביצוע חישוב אקטוארי של ההתחייבות בגין הטבות לאחר פרישה יפנה למנהל יחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית.

ב. תאגיד בנקאי יערוך את ביאור 15 "הטבות לעובדים" בהתאם לנסיבות הקיימות אצלו. תאגיד בנקאי יוסיף מידע על הנדרש במתכונת ביאור 15 כדי למלא אחר הדרישות של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים. הגילוי יכלול בין היתר התייחסות לנושאים הבאים:

(1) יפורטו ויתוארו סוגי ההתחייבויות בשל יחסי עובד מעביד לרבות פנסיה, פיצוי פיטורין, פיצוי פרישה, מענק פרישה, מענק הסתגלות ופיצוי בשל ימי מחלה שלא נוצלו, חופשות, מענקי יובל, הטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה וכו'.

(2) יצוין הסכום הכלול במאזן לגבי כל סוג התחייבות כאמור, והקבוצה שבה הוא כלול; הייתה ההתחייבות התחייבות לתשלום פיצויי פיטורין אשר לגביה התשלום לקופת גמל או לקרן אחרת מהווה פרעון ההתחייבות לפי חוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג 1963, יצוין הדבר ואין חובה לפרט את סכום ההתחייבות ואת הקבוצה שבה הוא כלול.

(3) יפורטו דרך החישוב של סכום שצוין לפי סעיף קטן (2) וההנחות ששימשו בסיס לחישוב.

(4) יצוין סכום נכסי התוכנית בשל כל סוג התחייבות אשר לגביו צוין הסכום לפי סעיף קטן (2), והקבוצה שבה הוא כלול.

(5) יש לציין אם ההתחייבות מוחלטת או מותנית, תוך פירוט ההתנאות.

(6) יש לציין את שיעור ההיוון ששימש לחישוב הערך האקטוארי של ההתחייבות ואם קיים שינוי בהנחות, כיצד הוא משפיע על שנים קודמות.

בביאור יצוינו בנפרד המרכיבים כדלהלן :

- (1) משכורות (לרבות בונוס ותשלומים אחרים לעובדים, כגון ספרות מקצועית, קצובת נסיעה, דמי הבראה, הוצאות רכב, אש"ל וכדומה);
- (2) הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות;
- (3) הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה;
- (4) הטבות לזמן ארוך. לעניין זה "הטבות לזמן ארוך" הינן הטבות לעובדים פעילים כגון מענקי יובל ומענקי שיתוף ברווחים לזמן ארוך, אשר לא נקבעה להן התייחסות ספציפית בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב;
- (5) ביטוח לאומי ומס שכר;
- (6) הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) בהבחנה בין תכנית להטבה מוגדרת לבין תכנית להפקדה מוגדרת;
- (7) הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה;
- (8) הטבות מיוחדות בגין פיטורין;
- (9) הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים;

תוספת א' 2.1 - דוח מאוחד על הרווח הכולל

תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 20X0

20X-2	20X-1	20X0	סכומים מדווחים
במיליוני שקלים חדשים			
0	0	0	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
0	0	0	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
0	0	0	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים :			
0	0	0	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
0	0	0	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
0	0	0	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
0	0	0	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
0	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
0	0	0	השפעת המס המתייחס
0	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
0	0	0	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
0	0	0	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי, לאחר מיסים
0	0	0	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
0	0	0	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
0	0	0	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.
 ** גידורים – רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 8 - נכסים אחרים

התאגיד הבנקאי		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
19X-1	19X0	19X-1	19X0	
<u>סכומים מדווחים</u>				
<u>במיליוני שקלים חדשים</u>				
0	0	0	0	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה ביאור 27)
0	0	0	0	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
0	0	0	0	עודף נכסי התכנית על ההתחייבות בגין הטבות לעובדים (ראה ביאור 15)
0	0	0	0	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו יתרת הוצאות להפחתה :
				הוצאות הנפקה ונכיון של איגרות חוב, כתבי
0	0	0	0	התחייבות נדחים וגיוס פיקדונות לזמן ארוך
0	0	0	0	הוצאות אחרות להפחתה
0	0	0	0	סך כל ההוצאות להפחתה
0	0	0	0	חייבים אחרים ויתרות חובה (לרבות זהב)
0	0	0	0	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 13 - התחייבויות אחרות

התאגיד הבנקאי		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
19X-1	19X0	19X-1	19X0	
סכומים מדווחים במיליוני שקלים חדשים				
0	0	0	0	עתודה למיסים נדחים, נטו (ראה באור 27)
0	0	0	0	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
0	0	0	0	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה ביאור 15)
0	0	0	0	הכנסות מראש
0	0	0	0	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
0	0	0	0	זכאים אחרים ויתרות זכות
0	0	0	0	סך כל ההתחייבויות האחרות

ביאור 13א - הון עצמי

(ראה סעיף 43)

ביאור 15 - הטבות לעובדים

- א. תאגיד בנקאי יערוך את הביאור על הטבות לעובדים בהתאם לדרישות הגילוי של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים (ראה סעיף 41 להוראות). הביאור יכלול, בין היתר, תיאור מילולי של ההטבות הניתנות לעובדי התאגיד הבנקאי.
- ב. עבור כל סוג של הטבה מהותית לעובדים תוצג ההתחייבות בגין אותה הטבה ונכסי התכנית המיועדים לתשלום אותה הטבה, אם קיימים, כדלקמן:

התאגיד הבנקאי 31 בדצמבר		המאוחד 31 בדצמבר		
19X-1	19X0	19X-1	19X0	
סכומים מדווחים במיליוני שקלים חדשים				
				הטבה מס' 1
				סכום ההתחייבות
0	0	0	0	השווי ההוגן של נכסי התכנית
0	0	0	0	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
				עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
0	0	0	0	עודף נכסי התכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
				הטבה מס' 2
				סכום ההתחייבות
0	0	0	0	השווי ההוגן של נכסי התכנית
0	0	0	0	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
				עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
0	0	0	0	עודף נכסי התכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
				סה"כ
0	0	0	0	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"*
0	0	0	0	עודף נכסי התכנית מעל ההתחייבות בגין הטבות לעובדים שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"***
0	0	0	0	*מזה בגין הטבות לעובדים בחו"ל
0	0	0	0	**מזה בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ג. תכניות פנסיה* להטבה מוגדרת

*אם רלוונטי, יש להבהיר כי תכנית הפנסיה כוללת גם פיצויי פרישה. תאגיד בנקאי יוסיף תיאור איכותי והסברים מילוליים למתכונת הגילוי, כדי לעמוד בדרישות הגילוי של הקודפיקציה.

הערות

מתכונת הגילוי הוכנה בהנחה שההנחות הבאות מתקיימות:

1. תכניות אחרות להטבה מוגדרת לאחר פרישה אינן מהותיות. אם תוכניות כאמור מהותיות, יש לתת גילוי עליהן כנדרש בקודפיקציה.
2. מתקיים האמור בסעיף 4-50-20-715 לקודפיקציה, כלומר שניתן לצרף גילויים בדבר תכניות פנסיה מחוץ לישראל עם תכניות בישראל. אם האמור לא מתקיים תאגיד בנקאי ייתן גילויים נוספים כדי לעמוד בדרישות הגילוי של הקודפיקציה.

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

20X-1	20X0	
מ' ₪	מ' ₪	
0	0	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
0	0	עלות שירות
0	0	עלות ריבית
0	0	הפקדות משתפי התכנית
0	0	הפסד אקטוארי (רווח)
0	0	שינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ
0	0	הטבות ששלמו
0	0	תיקונים בתכנית
0	0	צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין*
0	0	אחר*
0	0	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
0	0	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף שנה

* פרט, אם מהותי

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

20X-1	20X0	
מ' ₪	מ' ₪	
0	0	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת שנה
0	0	תשואה בפועל על נכסי התכנית
0	0	שינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ
0	0	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
0	0	הפקדות לתכנית על ידי העובדים
0	0	הטבות ששלמו
0	0	סילוקים
0	0	אחר*
0	0	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף שנה
0	0	מצב המימון - נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף שנה**

* פרט, אם מהותי

** נכלל בסעיף נכסים אחרים (התחייבויות אחרות).

1.3 סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31.12.20X-1	31.12.20X0	
מ' ₪	מ' ₪	
0	0	סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
0	0	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
0	0	נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף שנה

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31.12.20X-1	31.12.20X0	
מ' ₪	מ' ₪	
0	0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0	0	נכס (התחייבות) נטו בגין המעבר
0	0	עלות (זיכוי) נטו בגין שירות קודם
0	0	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

1.5 תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת עולה על נכסי התכנית

31.12.20X-1	31.12.20X0	
מ' ₪	מ' ₪	
0	0	מחויבות בגין הטבה חזויה
0	0	מחויבות בגין הטבה מצטברת
0	0	שווי הוגן של נכסי התכנית

1.6 תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על נכסי התכנית

31.12.20X-1	31.12.20X0	
מ' ₪	מ' ₪	
0	0	מחויבות בגין הטבה חזויה
0	0	שווי הוגן של נכסי התכנית

2. הוצאה לתקופה

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

20X-2	20X-1	20X0	
מ' ₪	מ' ₪	מ' ₪	
0	0	0	עלות שירות
0	0	0	עלות ריבית
0	0	0	תשואה חזויה על נכסי תכנית
			הפחתה של סכומים שלא הוכרו :
0	0	0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0	0	0	התחייבות (נכס) נטו בגין המעבר
0	0	0	עלות שירות קודם
0	0	0	סה"כ הפחתות של סכומים שלא הוכרו
0	0	0	אחר, לרבות הפסד (רווח) מצמצום או סילוק*
0	0	0	סך עלות ההטבה נטו

*פרט, אם מהותי

2.2 שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

20X-2	20X-1	20X0	
מ' ₪	מ' ₪	מ' ₪	
0	0	0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו השנה
0	0	0	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
0	0	0	עלות (זיכוי) בגין שירות קודם השנה
0	0	0	הפחתה של זיכוי (עלות) בגין שירות קודם
0	0	0	הפחתה של התחייבות (נכס) נטו בגין המעבר
0	0	0	שינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ
0	0	0	אחר*
0	0	0	סה"כ הוכר ברווח כולל אחר
0	0	0	סך עלות ההטבה נטו
0	0	0	סה"כ הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

*פרט, אם מהותי

2.3 אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 20X+1 לפני השפעת המס

מ' ₪	
0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0	נכס (התחייבות) נטו בגין המעבר
0	עלות (זיכוי) נטו בגין שירות קודם
0	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מ:

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה למדידת עלות הטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה*

31.12.20X-1	31.12.20X0	
0.00%	0.00%	שיעור היוון
0.00%	0.00%	שיעור עלית המדד
0.00%	0.00%	שיעור עזיבה
0.00%	0.00%	שיעור גידול בתגמול

* יש לפרט הנחות נוספות, אם הן מהותיות

3.1.2 ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות הטבה נטו לתקופה*

20X-2	20X-1	20X0	
0.00%	0.00%	0.00%	שיעור היוון
0.00%	0.00%	0.00%	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית
0.00%	0.00%	0.00%	שיעור גידול בתגמול

* יש לפרט הנחות נוספות, אם הן מהותיות

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס*

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31.12.X-1	31.12.X0	31.12.X-1	31.12.X0	
מ' ₪	מ' ₪	מ' ₪	מ' ₪	
0	0	0	0	שיעור היוון
0	0	0	0	שיעור עלית המדד
0	0	0	0	שיעור עזיבה
0	0	0	0	שיעור גידול בתגמול

* ניתוח הרגישות ינתן רק בגין הנחות שיש להן השפעה מהותית על המחויבות.

הערה : אם לשינוי בנקודת אחוז אחת יש השפעה מהותית על תוצאות פעילותו של התאגיד הבנקאי, יינתן גילוי גם להשפעה זו.

4. נכסי תכנית

הערה: שיטת הגילוי לגבי השווי ההוגן של סוגי נכסי התכנית המוצגת להלן אינה מיועדת לשמש כתבנית מוכנה. יש לקבוע את סוגי הנכסים שיכללו בגילוי בהתאם לאופי הסיכונים של הנכסים בתכנית של הבנק. בנוסף יש לקחת בחשבון את המטרות הכלליות בפסקה 1-20-50-715 (ד) בקודפיקציה.

4.1 הרכב השווי ההוגן של נכסי תוכנית

31.12.20X-1				31.12.20X0				סוג נכס
רמה 3	רמה 2	רמה 1	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סה"כ	
מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	
0	0	0	0	0	0	0	0	מזומנים ופקדונות בבנקים
0	0	0	0	0	0	0	0	מניות
								אגרות חוב:
0	0	0	0	0	0	0	0	ממשלתיות
0	0	0	0	0	0	0	0	קונצרניות
0	0	0	0	0	0	0	0	סה"כ
0	0	0	0	0	0	0	0	אחר (פרט, אם מהותי)

4.2 השווי ההוגן של נכסי תוכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 20X+1

סוג נכס	יעד הקצאה		
	20X+1	31.12.20X0	% מנכסי התכנית 31.12.20X-1
	%	%	%
מזומנים ופקדונות בבנקים	0% - 0%	0%	0%
מניות	0% - 0%	0%	0%
אגרות חוב:			
ממשלתיות	0% - 0%	0%	0%
קונצרניות	0% - 0%	0%	0%
סה"כ	0% - 0%	0%	0%
אחר (פרט, אם מהותי)	0% - 0%	0%	0%
סה"כ	100%	100%	100%

4.3 התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששוים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

התנועה בשנת 20X0						סוג נכס
יתרת פתיחה	תשואה בפועל על נכסי תכנית		רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/ מחוץ רמה 3	יתרת סגירה	
	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו				
מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	
0	0	0	0	0	0	מניות
						אגרות חוב:
0	0	0	0	0	0	ממשלתיות
0	0	0	0	0	0	קונצרניות
0	0	0	0	0	0	סה"כ
0	0	0	0	0	0	אחר (פרט, אם מהותי)
0	0	0	0	0	0	סך הכל

התנועה בשנת 20X-1						סוג נכס
יתרת פתיחה	תשואה בפועל על נכסי תכנית		רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/ מחוץ רמה 3	יתרת סגירה	
	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו				
מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	מ'₪	
0	0	0	0	0	0	מניות
						אגרות חוב:
0	0	0	0	0	0	ממשלתיות
0	0	0	0	0	0	קונצרניות
0	0	0	0	0	0	סה"כ
0	0	0	0	0	0	אחר (פרט, אם מהותי)
0	0	0	0	0	0	סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1. הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית*
<u>20X-1</u>	<u>20X0</u>	<u>20X+1</u>
מ' ₪	מ' ₪	מ' ₪
0	0	0

הפקדות

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

5.2. ההטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

מ' ₪	שנה
0	20X+1
0	20X+2
0	20X+3
0	20X+4
0	20X+5
0	20X+6 - 20X+10
0	20X+11 ואילך
<hr/> 0	סה"כ

ביאור 15א – עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. פרטים על סוגי עסקאות של תשלום מבוסס מניות

יש לפרט כל אחד מסוגי ההסדרים של תשלומים מבוססי מניות שהיו קיימים בכל נקודת זמן במהלך השנה, כולל התנאים הכלליים של כל אחד מההסדרים, כגון תקופות השירות הנדרשות, דרישות להבשלה, התאמת מחיר המימוש כתוצאה מחלוקת דיבידנד, התקופה החוזית המירבית של האופציות המוענקות, מספר המניות שאושרו להיכלל במענקים של אופציות למניות או של מכשירים הונניים אחרים, שיטות הסילוק (כגון במזומן או במכשירים הונניים) והשיטה שמיישם התאגיד הבנקאי למדידת עלות התגמול בהסדרי תשלום מבוסס מניות.

תאגיד בנקאי שיש לו סוגים דומים במהותם של הסדרי תשלומים מבוססי מניות, יכול לקבץ מידע זה, אלא אם כן גילוי נפרד לכל אחד מההסדרים נחוץ כדי לקיים את הדרישות של סעיף 2-50-10-718 ז בקודיפיקציה בדבר "תגמול במניות" (להלן במתכונת ביאור זה - הקודיפיקציה).

1א. פרטים על סך עלות התגמול בגין הסדרי תשלום מבוסס מניות

מאוחד			<u>סך עלות התגמול</u>
<u>20X-2</u>	<u>20X-1</u>	<u>20X0</u>	
מ' ₪	מ' ₪	מ' ₪	
0	0	0	סך עלות התגמול בגין עסקאות תשלום מבוסס מניות
0	0	0	סכומים שהוונו כחלק מעלות של נכס, במהלך השנה
0	0	0	סכומים שהוכרו ברווח והפסד, שבעבר הוונו כחלק מעלות של נכס
0	0	0	סכומים שנוקפו לרווח והפסד, לפני השפעת מס
0	0	0	השפעת המס המתייחס
0	0	0	סכומים שנוקפו לרווח והפסד, לאחר השפעת מס

נכון ליום 31.12.20X0 סך עלות התגמול הכולל הקשורה למענקים שטרם הבשילו שעדיין לא הוכרה ברווח והפסד הינה X מ' ₪, והממוצע המשוקלל של התקופה שעל פניה היא צפויה להיות מוכרת הינו Y שנים.

2א פרטים על הסדרי תשלום מבוסס מניות שחלו בהם שינויים במהלך השנה

יתוארו השינויים המשמעותיים לרבות הסבר לשינויים אלה, מספר העובדים המושפעים וסך עלות התגמול התוספתית הנובעת מהשינויים.

ב. אומדן השווי ההוגן

תאגיד בנקאי ייתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין כיצד נקבע השווי ההוגן של המכשירים ההונניים שהוענקו במהלך השנה, כנדרש בקודיפיקציה, לרבות, תיאור השיטה שיושמה במהלך השנה לאמידת השווי ההוגן של מענקים מבוססי מניות ותיאור ההנחות העיקריות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של מענקים אלה.

ביאור 15 – עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך-1)

ג. עסקאות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות*

20X0-2		המאוחד 20X0-1		20X0		עסקת תשלום מבוסס מניות 1
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	תנועה באופציות למניות
₪		₪		₪		
0	0	0	0	0	0	קיימות במחזור לתחילת שנה
0	0	0	0	0	0	הוענקו במהלך השנה (1)
0	0	0	0	0	0	חולטו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	מומשו במהלך השנה (2)
0	0	0	0	0	0	פקעו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	קיימות במחזור לתום שנה(3)

* לרבות עסקאות תשלום מבוסס מניות מסוג יחידת מניה, אם רלוונטי.

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה היה X ש"ח, (שנה קודמת X ש"ח, לפני שנתיים X ש"ח) ובמועד הענקה היה Y (שנה קודמת Y ש"ח, לפני שנתיים Y ש"ח).

(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה X ש"ח, (שנה קודמת X ש"ח, לפני שנתיים X ש"ח) וסך הערך הפנימי של אופציות שמומשו במהלך השנה היה Y (שנה קודמת Y ש"ח, לפני שנתיים Y ש"ח).

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש* :

31 בדצמבר 20X0-2		המאוחד 31 בדצמבר 20X0-1		31 בדצמבר 20X0		
תחום 2	תחום 1	תחום 2	תחום 1	תחום 2	תחום 1	
0	0	0	0	0	0	תחום מחירי מימוש (בש"ח)
0	0	0	0	0	0	מספר האופציות
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
0	0	0	0	0	0	סך הערך הפנימי
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים (בשנים)
						מזה ניתנות למימוש :
0	0	0	0	0	0	מספר האופציות
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
0	0	0	0	0	0	סך הערך הפנימי
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים (בשנים)

* אם התחום של מחירי המימוש הוא רחב, האופציות הקיימות במחזור יחולקו לתחומים שהם בעלי משמעות להערכת המספר והעיתוי של הנפקת מניות נוספות והמזומן שעשוי להתקבל עם המימוש של אותן אופציות.

ביאור 15א – עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך-2)

ג. עסקאות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות* (המשך)

<u>עסקת תשלום מבוסס מניות</u>						<u>2</u>
<u>20X0-2</u>		<u>המאוחד</u> <u>20X0-1</u>		<u>20X0</u>		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	<u>תנועה באופציות למניות</u>
₪		₪		₪		
0	0	0	0	0	0	קיימות במחזור לתחילת שנה
0	0	0	0	0	0	הוענקו במהלך השנה (1)
0	0	0	0	0	0	חולטו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	מומשו במהלך השנה (2)
0	0	0	0	0	0	פקעו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	קיימות במחזור לתום שנה(3)

* לרבות עסקאות תשלום מבוסס מניות מסוג יחידת מניה, אם רלוונטי.

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה היה X ש"ח, (שנה קודמת X ש"ח, לפני שנתיים X ש"ח) ובמועד הענקיה היה Y (שנה קודמת Y, לפני שנתיים Y ש"ח)..

(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה X ש"ח, (שנה קודמת X ש"ח, לפני שנתיים X ש"ח) וסך הערך הפנימי של אופציות שמומשו במהלך השנה היה Y (שנה קודמת Y, לפני שנתיים Y)..

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש*:

<u>31 בדצמבר</u> <u>20X0-2</u>		<u>המאוחד</u> <u>31 בדצמבר</u> <u>20X0-1</u>		<u>31 בדצמבר</u> <u>20X0</u>		
תחום 2	תחום 1	תחום 2	תחום 1	תחום 2	תחום 1	
0	0	0	0	0	0	תחום מחירי מימוש (בש"ח)
0	0	0	0	0	0	מספר האופציות
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
0	0	0	0	0	0	סך הערך הפנימי
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
						מזה ניתנות למימוש:
0	0	0	0	0	0	מספר האופציות
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
0	0	0	0	0	0	סך הערך הפנימי
0	0	0	0	0	0	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)

* אם התחום של מחירי המימוש הוא רחב, האופציות הקיימות במחזור יחולקו לתחומים שהם בעלי משמעות להערכת המספר והעיתוי של הנפקת מניות נוספות והמזומן שעשוי להתקבל עם המימוש של אותן אופציות.

ביאור 15א – עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך - 3)

ד. עסקאות תשלום מבוסס מניות אחרות*

תנועות במכשירים הוניים שאינם מסוג אופציות למניות או מסוג יחידות למניה:

המאוחד			עסקת תשלום מבוסס מניות 1
20X0-2	20X0-1	20X0	
מספר	מספר	מספר	
המכשירים	המכשירים	המכשירים	
ההוניים	ההוניים	ההוניים	
0	0	0	טרם הבשילו, בתחילת השנה
0	0	0	הוענקו במהלך השנה (1)
0	0	0	חולטו במהלך השנה
0	0	0	הבשילו במהלך השנה (2)
0	0	0	טרם הבשילו, בסוף השנה

* לדוגמה, מניות שטרם הבשילו.

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה היה X ש"ח, (שנה קודמת X ש"ח, לפני שנתיים X ש"ח) ובמועד הענקה היה Y ש"ח, (שנה קודמת Y ש"ח, לפני שנתיים Y ש"ח).

(2) סך השווי של המכשירים ההוניים שהבשילו במהלך השנה היה Y ש"ח, (שנה קודמת Y ש"ח, לפני שנתיים Y ש"ח).

המאוחד			עסקת תשלום מבוסס מניות 2
20X0-2	20X0-1	20X0	
מספר	מספר	מספר	
המכשירים	המכשירים	המכשירים	
ההוניים	ההוניים	ההוניים	
0	0	0	טרם הבשילו, בתחילת השנה
0	0	0	הוענקו במהלך השנה (1)
0	0	0	חולטו במהלך השנה
0	0	0	הבשילו במהלך השנה (2)
0	0	0	טרם הבשילו, בסוף השנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה היה X ש"ח, (שנה קודמת X ש"ח, לפני שנתיים X ש"ח) ובמועד הענקה היה Y ש"ח, (שנה קודמת Y ש"ח, לפני שנתיים Y ש"ח).

(2) סך השווי של המכשירים ההוניים שהבשילו במהלך השנה היה Y ש"ח, (שנה קודמת Y ש"ח, לפני שנתיים Y ש"ח).

ה. התחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות

המאוחד		סך ההתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
31 בדצמבר 20X0-1	31 בדצמבר 20X0	
0	0	השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה
0	0	

ו. תזרימי מזומנים הנובעים מעסקאות תשלום מבוסס מניות

תיכלל הפניה לדוח המאוחד על תזרימי מזומנים, שבו יינתן גילוי העונה לדרישות של סעיפי משנה יי ו-יא של סעיף 718-10-50-2 בקודיפיקציה

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במיוחד)

(מיליוני שקלים חדשים, סכומים מדווחים)

סה"כ	31.12.20X-1			יתרה במאזן	סה"כ	31.12.20X0			יתרה במאזן	
	שווי הוגן					שווי הוגן				
	רמה 3 ¹	רמה 2 ¹	רמה 1 ¹			רמה 3 ¹	רמה 2 ¹	רמה 1 ¹		
נכסים פיננסיים										
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ניירות ערך*
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	אשראי לציבור, נטו
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	אשראי לממשלה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	נכסים פיננסיים אחרים***
0	-	-	-	0	0	-	-	-	0	השפעת הסכמי קיזוז
0	0	0	0	**0	0	0	0	0	**0	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות										
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	פיקדונות הציבור
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	פיקדונות מבנקים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	פיקדונות הממשלה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	התחייבויות פיננסיות אחרות***
0	-	-	-	0	0	-	-	-	0	השפעת הסכמי קיזוז
0	0	0	0	**0	0	0	0	0	**0	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים										
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

¹ רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

* לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור ניירות ערך.

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך 0 מ' ש"ח ובסך 0 מ' ש"ח, בהתאמה (ש.ק. 0 מ' ש"ח ו-0 מ' ש"ח), אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 18-ד-18.

*** אם רלוונטי, יש לציין כי בסעיף נכסים פיננסיים אחרים/ התחייבויות פיננסיות אחרות נכלל, בין היתר, יתרת עודף נכסי התכנית על ההתחייבות הפיננסיים/ ההתחייבות על נכסי התוכנית הפיננסיים בהתאמה, ולהפנות לביאור 15.ג. 4.1 בדבר "הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית".

ביאור 24 - משכורות והוצאות נילוות

התאגיד הבנקאי			המאוחד			
19X-2	19X-1	19X0	19X-2	19X-1	19X0	
סכומים מדווחים						
במיליוני שקלים חדשים						
0	0	0	0	0	0	משכורות
0	0	0	0	0	0	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות*
0	0	0	0	0	0	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
0	0	0	0	0	0	הטבות לזמן ארוך
0	0	0	0	0	0	ביטוח לאומי ומס שכר
						הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) (ראה ביאור 15)
0	0	0	0	0	0	הטבה מוגדרת
0	0	0	0	0	0	הפקדה מוגדרת
0	0	0	0	0	0	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה (ראה ביאור 15)**
0	0	0	0	0	0	הטבות מיוחדות בגין פיטורין (ראה ביאור 15)
0	0	0	0	0	0	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים**
0	0	0	0	0	0	סך כל המשכורות וההוצאות הנילוות
0	0	0	0	0	0	מזה משכורות והוצאות נילוות בחו"ל
0	0	0	0	0	0	* מזה : הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

** אם מהותי, פרט את סוגי ההטבות

ביאור 25 - (בוטל)

ביאור ג29 – רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

(מיליוני שקלים חדשים, סכומים מדווחים)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

מיליוני שקלים חדשים, סכומים מדווחים

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
		התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות סה"כ בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
0	0	0	0	0	0	0	יתרה ליום 1 בינואר 20X-2
0	0	0	0	0	0	0	שינוי נטו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	0	יתרה ליום 1 בינואר 20X-1
0	0	0	0	0	0	0	שינוי נטו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	0	יתרה ליום 1 בינואר 20X-0
0	0	0	0	0	0	0	שינוי נטו במהלך השנה
0	0	0	0	0	0	0	יתרה ליום 31 בדצמבר 20X-0

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, לרבות התאמות בגין חברות כלולות. אם מהותי, יינתן גילוי נפרד לסכום ההתאמות בגין חברות כלולות.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ביאור 29 – רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

(מיליוני שקלים חדשים, סכומים מדווחים)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

20X-2		20X-1		20X0				
לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין נ"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
שינוי נטו במהלך השנה								
התאמות מתרגום*								
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾ , לרבות בגין מימוש מפעילות								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
שינוי נטו במהלך השנה								
גידור תזרימי מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים (רווחים) הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
שינוי נטו במהלך השנה								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ השינוי נטו במהלך השנה								
הטבות לעובדים								
הפסד (רווח) אקטוארי נטו השנה								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
עלות (זיכוי) בגין שירות קודם השנה								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽⁴⁾								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
אחר***								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
שינוי נטו במהלך השנה								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ השינוי נטו במהלך השנה								

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, לרבות התאמות בגין חברות כלולות. אם מהותי, יינתן גילוי נפרד לסכום ההתאמות בגין חברות כלולות.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

*** פרט, אם מהותי.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה בביאור על הכנסות מימון שאינן מריבית.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. במידה ומדווח בסעיף אחר, יש לפרט את שם הסעיף הרלוונטי בדוח רווח והפסד.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד באותם סעיפים שבהם המדווחים הפריטים המגודרים. יש לפרט את הסעיפים הרלוונטיים. יש לציין את סוגי הסיכונים המגודרים (ריבית, מט"ח וכו') ולכלול פירוט נוסף אם מהותי.

(4) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף ההוצאות בגין הטבות לעובדים. פירוט נוסף ראה בביאור על הטבות לעובדים.

נספח י"ז – הטבות לעובדים – חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 41 להוראות הדיווח לציבור בדבר דוח כספי שנתי)

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מסעיף 41 להוראות הדיווח לציבור.

רקע:

1. בדוחות כספיים של תאגידים בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי (להלן תאגידים בנקאיים) קיימים אומדנים משמעותיים הקשורים לאמידה ומדידה נאותה של זכויות עובדים.
2. נספח זה כולל הנחיות, הבהרות ודגשים בהתייחס לציפיות של הפיקוח על הבנקים מההנהלה של תאגיד בנקאי שיש לו התחייבויות בגין זכויות עובדים בסכומים מהותיים הדורשות שימוש באומדנים משמעותיים¹.
3. נספח זה אינו מהווה רשימה מלאה של עמדות הפיקוח על הבנקים בנושא זה ושל הנחיות לחיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זה.

הנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים

4. במסגרת מכלול הפעולות הנדרשות לצורך חיזוק הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, על הנהלת התאגיד הבנקאי, בפיקוח הדירקטוריון, לבצע את ההנחיות הבאות:
5. **שיתוף אקטואר מוסמך**

- 5.1 התאגיד הבנקאי נדרש לשתף אקטואר מוסמך (qualified actuary) בחישוב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים בהן נדרש חישוב אקטוארי.
- 5.2 אקטואר מוסמך הינו אקטואר החבר מלא באגודה האקטוארית הבינלאומית (International Actuarial Association) ובעל ניסיון מעשי בעבודה אקטוארית בישראל בחישוב התחייבויות בגין הטבות לעובדים לתקופה של לפחות שלוש שנים.
- 5.3 עד הדוח ליום 31.3.2014 תאגיד בנקאי יהיה רשאי למנות אקטואר החבר במעמד של חברות מלאה באגודת האקטוארים בישראל, למרות שאינו חבר מלא באגודה הבינלאומית. כאשר אגודת האקטוארים בישראל תקבל מעמד חוקי, תאגיד בנקאי יהיה רשאי למנות אקטואר במעמד של חברות מלאה באגודת האקטוארים בישראל.
- 5.4 מגבלות על מינוי אקטואר:
  - 5.4.1 האקטואר לא יהיה בעל עניין בתאגיד הבנקאי.
  - 5.4.2 האקטואר לא יועסק על ידי רואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי.
  - 5.5 בדיקת אובייקטיביות האקטואר
    - 5.5.1 על התאגיד הבנקאי להעריך את האובייקטיביות של האקטואר באמצעות זיהוי עניינים וקשרים העלולים ליצור איום על האובייקטיביות של אותו

¹ לרבות תאגיד בנקאי המתייחס בדוח הדירקטוריון אל ההתחייבות לזכויות עובדים כאל מדיניות חשבונאית קריטית או אומדן חשבונאי קריטי.

אקטואר, כגון: קשריו העסקיים של האקטואר עם התאגיד הבנקאי, עם בעל עניין בתאגיד הבנקאי או עם בן משפחה של בעל עניין בתאגיד הבנקאי ועם כל מי שיש לו זיקה לתאגיד הבנקאי, לרבות קשריו העסקיים עם חברה בת של התאגיד הבנקאי או עם חברה קשורה לתאגיד הבנקאי או אם גורם אחר המספק לתאגיד הבנקאי שירותים שונים. אם יש לתאגיד הבנקאי ספק לגבי האובייקטיביות של האקטואר, עליו לשקול להתקשר עם אקטואר אחר.

5.5.2. על התאגיד הבנקאי לקבל הצהרה מהאקטואר על כך שלא קיימת תלות בינו ובין התאגיד הבנקאי ועל כך שעבודתו לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהשפיעו על עבודתו.

6. זיהוי ומיון ההתחייבויות בגין זכויות עובדים

6.1. בכל מועד דיווח שבו עשוי לחול שינוי מהותי בהתחייבויות התאגיד בגין זכויות עובדים (חתימה על הסכם שכר חדש עם העובדים ושינויים אחרים בהסכמים והסכמות עם עובדים, שינויי חקיקה וכו') או בנכסים קשורים, הנהלת התאגיד הבנקאי בשיתוף עם יועציה המשפטיים תזהה את כל ההתחייבויות המשפטיות הרלוונטיות בגין זכויות עובדים ואת הנכסים הקשורים ותסווג אותם לקבוצות הרלוונטיות, לרבות לקבוצות המפורטות בסעיף 41 להוראות הדיווח לציבור ולרבות לקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים. על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות ונהלים ברורים לצורך הבחנה בין סוגי הטבות ובין סוגי הנכסים הקשורים, וכן לבדוק האם הנכסים הקשורים לשמש כ"נכסי תכנית". כאשר קיים ספק לגבי הסיווג הראוי של הטבות עובד או של נכסים קשורים, יש לפנות למנהל יחידת דיווח כספי לקבלת הנחיה מקדמית.

6.2. על הנהלת התאגיד הבנקאי לתעד תוצאות בדיקה זו.

6.3. התיעוד יכלול לדוגמה את הפרטים הבאים אם וכאשר רלוונטי: נוסח עדכני של הסכמי השכר והחוקים שחלו במועד הדיווח; תיאור מהות ההתחייבות; על מי חלה ההתחייבות; מתוקף מה משולמת ההתחייבות; הפניה מדויקת לחלק הרלבנטי בהסכם ו/או בחוק הרלוונטי; השכר הקובע לחישוב ההתחייבות; מי הגורם שאישר את ההתחייבות; המועד ממנו קיימת ההתחייבות בפועל, הצפי של התאגיד הבנקאי לגבי מועד ניצול הטבה ועל מה הוא מתבסס; סיווג הטבה לצרכים חשבונאיים.

6.4. במקרים בהם קיימת אי ודאות משפטית לגבי זכאות העובדים לקבלת הטבה מהותית כאמור, הנהלת התאגיד הבנקאי תשקול קבלת חוות דעת משפטית של מומחה אובייקטיבי חיצוני בתחום דיני עבודה. במידה וקיימת יותר מאפשרות אחת להבנה משפטית של הזכאות, חוות הדעת תפרט את האפשרויות השונות ואת הנימוקים לבחירת האפשרות שנבחרה. תאגיד בנקאי יפעל באופן שמרני וזהיר בעת בחירת האפשרות לפיה תחושב ההתחייבות בדוחות הכספיים.

מובהר כי זיהוי ומיון ההתחייבויות המשפטיות החוזיות על פי סעיף זה הוא השלב הראשון בלבד בקביעת ההתחייבות של התאגיד הבנקאי בגין זכויות עובדים. בהתאם להוראות הדיווח לציבור וכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא

הטבות לעובדים יתכן שתאגיד בנקאי יידרש להכיר בהתחייבויות נוספות בגין זכויות עובדים, גם אם לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית. יתכנו מקרים שלא יהיה צורך לזהות ספציפית את העובדים שצפויים לקבל הטבות כאמור, כדי להכיר בהתחייבות נוספת בדוחות הכספיים. תאגיד בנקאי יכיר, בין היתר, גם בהתחייבויות הנובעות מתוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים שאינם בגדר שינוי מבני², ראה סעיף 7 להלן.

7. תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים, שאינם חלק משינוי מבני

7.1. רקע: תאגידים בנקאיים מסוימים נוהגים ליזום מדי פעם תוכניות פרישה מרצון המעניקות תנאים מועדפים לעובדים הבוחרים לפרוש במסגרת תוכניות אלו. בנוסף, עובדים הפורשים מתאגידים בנקאיים מקבלים מדי פעם הטבות מעבר להטבות להן הם זכאים לפי ההסכם (הטבות אלו יכוננו להלן תנאים מועדפים). במקרים רבים האמור לא מתרחש כחלק משינוי מבני.

7.2. דגשים בנושא בקרה פנימית על דיווח כספי:

7.2.1. תאגידים בנקאיים ישמרו תיעוד מפורט של נתוני עזיבות עובדים לכל קבוצת עובדים (לדוגמה בכירים, עובדים אחרים, עובדי חוזה וכו') והמענקים שניתנו לעובדים אלו בעת עזיבתם (לדוגמה, עובדים שעזבו וקיבלו פיצויים מוגדלים שלא באמצעות תוכנית פרישה מרצון, פיצויים מוגדלים באמצעות תוכנית פרישה מרצון, עובדים שעזבו וקיבלו פיצויים ותגמולים רגילים, עובדים שפרשו לפנסיה בגיל הפרישה החוקי וכו'). התיעוד יעודכן בכל מועד דיווח.

7.2.2. תאגיד בנקאי נדרש לבחון בכל מועד דיווח, לגבי כל קבוצת עובדים, האם על סמך ניסיון העבר והתנאים הידועים עד למועד פרסום הדוח קיימת מחויבות במהות שישולמו לעובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים כגון: תוכנית לפרישה מרצון, מתן פיצויים בעת פיטורין מעבר למחויבות החוזית וכד'. תאגיד בנקאי שיש לו מחויבות במהות³ לשלם לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין הטבות

² שינוי מבני – כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי 37, הפרשות התחייבויות תלויות ונכסים תלויים. ראה הנחיות בנושא 10-420 בקודיפיקציה בדבר "Exit or Disposal Cost Obligations".

³ בדומה לנדרש בהוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף לפני אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים, גם בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב יתכנו מצבים מסוימים שבהם ישות תידרש להביא בחשבון, בחישוב ההתחייבות בגין זכויות עובדים, הטבות מסוימות, אשר הישות אינה מחויבת משפטית לתת אותן לעובדים (לדוגמה כאשר קיימת מחויבות במהות, כמשמעותה בנושא 715 בקודיפיקציה). ככלל, מצופה שמצבים שבהם תאגיד בנקאי צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות כמשמעותה בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. במקרים של ספק, ובמקרים שבהם תאגיד בנקאי צפה בעבר כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים, וכעת הוא הגיע למסקנה כי אין לו מחויבות במהות להעניק הטבות כאמור לעובדים, תאגיד בנקאי מתבקש לפנות למנהל יחידת דיווח כספי לקבלת הנחייה מקדמית.

לעובדים לאחר פרישה⁴, יביא בחשבון את השיעור של העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם (לרבות ההטבות שיתקבלו במסגרת תוכניות אלה או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים). במצב זה ההתחייבות בגין הטבות אלה לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי כסכום ההתחייבות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור

7.2.3. תאגיד בנקאי, שאין לו מחויבות במהות לשלם לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים אלה לא יביא בחשבון בחישוב שיעור העזיבה עובדים שפרשו במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים.

7.2.4. תאגיד בנקאי יבדוק מהו השיעור הממוצע של העובדים בקבוצת עובדים מסוימת שלו אשר עזבו או פרשו בתקופה של שבע שנים שקדמו למועד הדיווח⁵, במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים, ביחס לסך העובדים בקבוצת העובדים אשר עזבו. אם השיעור הממוצע המתקבל לגבי קבוצת עובדים גבוה מ-10%, ולמרות האמור התאגיד הבנקאי סבור שאין לו מחויבות משתמעת לתת לעובדים כלשהם מקבוצת העובדים תנאים מועדפים או שלא ניתן לערוך אומדן מהימן בנושא, עליו לשמור תיעוד המבוסס על ראיות הניתנות לאימות המצדיק את החלטתו שלא להביא בחשבון את תוספת העלות בגין קבוצת העובדים.

8. הטבות לאחר פרישה - תוכניות להטבה מוגדרת

8.1. עלויות ניהול נכסי תוכנית להטבה מוגדרת - על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות ונהלים לצורך הבחנה בין עלויות הניהול של נכסי התוכנית שיכללו בחישוב התשואה על נכסי התוכנית לבין עלויות ניהול אחרות שיוכרו כהוצאה בדוח רווח והפסד.

8.2. מיסים המשולמים על ידי תוכנית להטבה מוגדרת - על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות ונהלים לצורך הבחנה בין מיסים שיכללו בקביעת התשואה על נכסי התוכנית לבין מיסים שיכללו בהנחות האקטואריות ששימשו כדי למדוד את הערך הנוכחי של המחויבות להטבה מוגדרת.

⁴ ההבהרות בסעיף זה מתייחסות בעיקר למחויבות במהות לשלם הטבות בעת הפרישה ואחריה מעבר לתנאים החוזיים. יתכנו מצבים אחרים, שבהם תהיה לתאגיד בנקאי מחויבות במהות לשלם לעובדים הטבות שאינן חוזיות לפני הפרישה (כגון הטבות לזמן קצר, או הטבות אחרות לזמן ארוך).

⁵ תאגיד בנקאי הסבור כי יש לבחון את שיעור הפרישה בתנאים מועדפים על פני תקופה השונה משבע השנים שקדמו למועד הדיווח, רשאי לעשות כן, ובלבד שממוצע שיעור הפרישה בתנאים מועדפים לפי תקופה זו לא יפחת ממוצע שיעור הפרישה בתנאים מועדפים בשבע השנים שקדמו למועד הדיווח. תאגיד בנקאי שפועל כאמור יקבע מדיניות חשבונאית עקבית בנושא.

- 8.3. שיעורי היוון – על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות ונהלים המפרטים כיצד יש לקבוע שיעורי התשואה לפדיון של אגרות חוב הממשלתיות בישראל שעל בסיסן יחושב שיעור ההיוון, וכיצד יש לקבוע את המרווח (ראה סעיף 41 להוראות הדיווח לציבור). מדיניות ונהלים אלה יפרטו בין היתר כיצד יש להביא בחשבון ולתקף עקומי ריבית זמינים של אגרות חוב ממשלתיות בישראל.
- 8.4. שיעור תשואה חזוי לטווח ארוך על נכסי תכנית – על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות ונהלים המפרטים כיצד לאמוד שיעור זה וכיצד יש לתקף אותו.

9. דין וחשבון אקטוארי

על האקטואר להכין דין וחשבון אקטוארי המפרט את עבודתו בהערכת התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין זכויות עובדים ליום 31 בדצמבר לכל שנה. בנוסף עליו להכין דין וחשבון כאמור בכל דוח רבעוני אם חלו שינויים מהותיים בהנחות. דין וחשבון זה יוגש להנהלת התאגיד הבנקאי ויצורף לדוחות הכספיים השנתיים ולדוחות הכספיים הרבעוניים המפורסמים לציבור אם מתקיימים התנאים לצירוף הערכות שווי שנקבעו בעמודים 4-620, 1.2-680 להוראותינו. הדין וחשבון האקטוארי יכלול התייחסות לפחות לנושאים הבאים:

- 9.1. הצהרת האקטואר – הצהרה חתומה על ידי האקטואר הכוללת את חוות דעתו המקצועית לגבי הערכת התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין זכויות עובדים. דוגמא להצהרה כאמור מפורטת בנספח א'.
- 9.2. תיאור ההטבות הניתנות לעובדים שבוצעה בגינם הערכה אקטוארית. רמת הפירוט בתיאור זה לא תפחת מרמת הפירוט בתיאור בדוח הכספי על הטבות לעובדים.
- 9.3. תיאור הנתונים שבהם השתמש האקטואר, מקור הנתונים והאחריות עליהם.
- 9.4. הנחות החישוב – תיאור ההנחות ששימשו את האקטואר הבסיס להנחות אלה וניתוח רגישות להנחות המרכזיות ששימשו בהערכה האקטוארית, כגון:
- הנחות דמוגרפיות לגבי המאפיינים העתידיים של עובדים נוכחיים, עובדים לשעבר ואנשים קשורים אחרים שזכאים להטבות – תמותה, הן במהלך תקופת העסקה והן אחריה; שיעורים של תחלופת עובדים, אובדן כושר עבודה ופרישה מוקדמת; השיעור של חברי התוכנית שיהיו זכאים להטבות וכן שיעורי תביעות בהתאם לתוכניות רפואיות.
  - הנחות פיננסיות, המתייחסות לפריטים כגון: משכורת עתידית ושיעור ההיוון; במקרה של הטבות רפואיות, עלויות רפואיות עתידיות וכד'.
- 9.5. שיטת החישוב ותוצאות הערכה – תיאור שיטת החישוב ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות (שיטת יחידת הזכאות החזויה) ותוצאות הערכת ההתחייבות.
- 9.6. נושאים נוספים הדורשים תשומת לב מיוחדת של קורא הדוח, כגון: שינויים מהותיים בהטבות, בנתונים, בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה בשנה קודמת, סיכונים מיוחדים להם חשוף התאגיד הבנקאי.

10. הסתמכות על הערכת אקטואר ותיקופה

10.1. על התאגיד הבנקאי לתקף את הערכת האקטואר בחישוב ההתחייבות בגין זכויות עובדים בהתאם לעקרונות שפורטו בהנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא תיקוף מודלים (Reg10.115.007A מיום 19.10.2010).

10.2. כחלק מהליך התיקוף על התאגיד הבנקאי להכין נוהל המגדיר את תהליך העבודה של הבנק מול האקטואר, לרבות תיאור עבודת הבנק טרם העברת הנתונים לאקטואר, העברת הנתונים לאקטואר, קבלת הערכה מהאקטואר, הבדיקות שיש לבצע על הנתונים המועברים לאקטואר ועל ההנחות האקטואריות, הבדיקות שיש לבצע על הערכת האקטואר.

תיקוף הערכת האקטואר כולל, בין היתר, בדיקה של ההנחות עליהן התבסס האקטואר. על הדירקטוריון לוודא כי התאגיד הבנקאי אינו מסתמך בקביעת ההתחייבות בגין זכויות עובדים על אקטואר חיצוני באופן בלעדי, אלא מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. על התאגיד הבנקאי להבין ולתעד את הנתונים, ההנחות והשיטות בהן נקט האקטואר לצורך הערכת התחייבויות. בפרט על הנהלת התאגיד הבנקאי לבדוק, תוך שמירת תיעוד מתאים, לפחות פעם בשנה את הנתונים, ההנחות והשיטות עליהן התבסס האקטואר, וכן בתדירות גבוהה יותר אם חלו שינויים מהותיים באחד או יותר מהגורמים המשפיעים על הנחות אלה (דוגמאות לנושאים שהבדיקה צריכה להתייחס אליהם מפורטים בנספח ב').

11. גילוי בדוחות לציבור

11.1. במסגרת הגילוי על מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ועל אומדנים חשבונאיים קריטיים על התאגיד הבנקאי לתת, בין היתר, גילוי להשפעתו הכמותית של האומדן על הדוחות הכספיים, לרבות מיון הסעיפים בדוחות הכספיים שהושפעו מהשימוש בו, וכן לתת ניתוח רגישות לכל הנחה ששימשה בסיס לאומדן ההתחייבות בגין זכויות עובדים, הכרוכה באי ודאות משמעותית או בעלת השפעה מהותית על מצבו ו/או תוצאות פעילותו של התאגיד הבנקאי. לעניין זה מובהר כי בין היתר יש לתת ניתוח רגישות של:

11.1.1. שיעור עליית השכר החוזי;

11.1.2. שיעור ההיוון;

11.1.3. שיעור העזיבה הממוצע, לרבות גילוי להתאמות שבוצעו (אם בוצעו) בדוחות התמורה והנכות שמפרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון, לסיבת התאמה והשפעתה.

11.2. במסגרת הגילוי על מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ועל אומדנים חשבונאיים קריטיים על התאגיד הבנקאי לתת גילוי להתאמות שבוצעו לצורך קביעת שיעור ההיוון לעקומי ריבית זמינים ולאינדיקציות למרווחים (ראה סעיף 41 להוראות הדיווח לציבור).

11.3. בביאור על זכויות עובדים יינתן גילוי בנפרד לכל סוג התחייבות בגין זכויות עובדים שבגינו בוצעה הערכה אקטוארית, בדבר כל חוסר התאמה בין ההערכות המפורטות

בדין וחשבון האקטוארי לבין ההתחייבויות שנלקחו בחשבון לצורך הדוחות הכספיים. גילוי זה יכלול: סכום ההתחייבות בדוח הכספי, ההפרש בין ההערכה לבין סכום ההתחייבות בדוח הכספי והסבר לסיבת ההפרש.

12. **יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 309 בדבר "בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי"** – על התאגיד הבנקאי לבחון האם ישנן בקרות נוספות שעליו למפות בתהליך ההכרה והמדידה של זכויות עובדים ובתהליך העבודה מול האקטואר וכן לבחון שנית את אפקטיביות הבקרות הקיימות והצורך בעדכון, לאור ההנחיות שפורטו בנספח זה.

נספח א'**דוגמה לנוסח הצהרת אקטואר המעריך התחייבות בגין זכויות עובדים****זהות האקטואר**

"נתבקשתי על ידי <שם התאגיד הבנקאי> להעריך את ההתחייבות שלו בגין <פירוט תוכניות ההטבה לעובדים> ליום 31 בדצמבר XXXX (להלן – ההתחייבות)", בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

בפרק זה יתאר ויפרט האקטואר את קשריו העסקיים עם התאגיד הבנקאי, עם בעל עניין בתאגיד הבנקאי או עם בן משפחה של בעל עניין בתאגיד הבנקאי, לרבות קשריו העסקיים עם חברה בת של התאגיד הבנקאי או עם חברה קשורה לתאגיד הבנקאי. בכלל זה יפרט האקטואר אם הוא בעל עניין, עובד או יועץ קבוע של חברה בת של התאגיד הבנקאי או של חברה קשורה לתאגיד הבנקאי או של גורם אחר המספק לתאגיד הבנקאי שירותים שונים.

כמו כן, האקטואר יציין את תאריך קבלת המינוי מהתאגיד הבנקאי.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. "לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי התאגיד הבנקאי. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכת גס על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכת.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המפורטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין [פירוט תוכניות ההטבה לעובדים]"

חתימהשם האקטוארתאריך

נספח ב'**בדיקת הנחות האקטואריות**

להלן מפורטים נושאים לדוגמה שהתאגיד הבנקאי צריך לקחת בחשבון, כאשר הוא בודק את הנחות האקטואריות. רשימה זו אינה מהווה רשימה סגורה:

1. בדיקה כי הערכה האקטוארית מביאה בחשבון את כל תנאי התוכנית, לרבות שינויים בתוכנית או אירועים אחרים המשפיעים על החישובים האקטואריים.
2. בדיקת בסיס הנתונים שעליו מבוססות הנחות האקטואר – בדיקה שהנחות האקטואריות (כגון: שיעורי העזיבה, שיעור ניצול זכויות הפנסיה, שיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד') מבוססות על מסד נתונים עדכני הכולל את נתוני השנה החולפת.
3. בדיקה כי הנחות לגבי העלאות משכורת עתידיות מבוססות על ניסיון העבר, על חוזים קיימים וכן בדיקה מול תחזיות שוק נכון לסוף תקופת הדיווח.
4. בדיקה כי הנחות לגבי שיעורי ההיוון נקבעים לפי שיטה עקבית מתקופה לתקופה.
5. בדיקה כי קיימת עקביות פנימית בין שיעורי ההיוון לבין הנחות לגבי התזרים הצפוי (לדוגמה האם שיעורי ההיוון מתאימים לתקופות הממוצעות שנוותרו לתשלום ההטבות, וכן אם משתמשים בהנחה של גידול ריאלי בשכר - בדיקה שנעשה שימוש בשיעור היוון צמוד למדד).
6. שימוש בלוחות תמותה ונכות
  - 6.1. בהערכה האקטוארית יש להשתמש במידע העדכני, המהימן והטוב ביותר שקיים בידי התאגיד הבנקאי.
  - 6.2. לצורך כך יש להיעזר, בין היתר, בלוחות התמותה והנכות העדכניים שמפרסם אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, תוך ביצוע התאמות ללוחות אלה כאשר נדרש. במידה והתאגיד הבנקאי מבצע התאמות ללוחות אלו, עליו לשמור על תיעוד להשפעת ההתאמות והסבר לצורך בביצוען.
  - 6.3. אם ההשפעה של התאמה כאמור היא הקטנה של ההערכה האקטוארית של ההתחייבות בגין זכויות עובדים יש לפנות למנהל יחידת דיווח כספי לקבלת הנחיה מקדמית.
7. בדיקת עקביות הנחות בהשוואה לתקופות קודמות.
8. במידה והנחות האקטואר מבוססות על אומדנים שנעשו בהתאם לנתוני עבר – בדיקה שהנחות האקטואר מבוססות על תקופה היסטורית מספקת ומתאימה, וכן בדיקה לסבירות האומדנים שנעשו בגין תקופות קודמות על ידי השוואה עם התוצאות בפועל בגין אותן תקופות.
9. לחלופין, במידה שלדעת ההנהלה הנחות לגבי העתיד צפויות להיות שונות מנתוני העבר, נדרש שלהנהלה יהיה תיעוד ברור שמראה מדוע יש לסטות מהאומדנים שהתקבלו מתוך הנתונים ההיסטוריים ומבהיר את שיקול הדעת של ההנהלה שהופעל.

הוראות מעבר לשנת 2015

דוחות כספיים

אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

1. תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי (להלן – תאגיד בנקאי) יישמו את התיקונים להוראות בנושא זה החל מיום 1.1.2015.

2. בעת היישום לראשונה של כללים אלה תאגיד בנקאי יתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1.1.2013 ואילך, כדי לעמוד בדרישות כללים אלה.

השפעת יישום לראשונה

3. רווחים והפסדים אקטואריים הנובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון:
א. שיטת ההפחתה לרווח והפסד של רווחים והפסדים אקטואריים¹ שנרשמו ברווח כולל אחר מצטבר כתוצאה משינויים בשיעורי ההיוון, ליום 1.1.2013:

ההפסד האקטוארי ליום 1.1.2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי כללי החשבונאות בארה"ב (להלן – ההפסד), ייכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. יתרת הרווח הכולל האחר אשר נרשמה כלהלן תקוזז מול רווחים אקטואריים אשר ינבעו משינויים שוטפים בשיעורי היוון בתקופות הדיווח הבאות, עד לאיפוסה.

ב. בדוח ליום 31.3.2015, ובכל מועד דיווח שנתי לאחר מכן, יינתן גילוי ליתרת ההפסד כאמור לעיל שנכללה ברווח כולל אחר מצטבר, לרבות מספרי השוואה לשנה קודמת. שיטת ההפחתה לרווח והפסד של רווחים והפסדים אקטואריים שוטפים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההיוון, לאחר יום 1.1.2013:

(1) רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1.1.2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה לפי סעיף א לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה בהתאם לסעיף א לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית².

¹ שינויים בערך של מחויבות חזויה בגין הטבה או נכסי תכנית, הנובעים מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער או הנובעים משינוי בהנחה אקטוארית.

² מובהר כי כאשר מתקיימים התנאים המפורטים בסעיף 715-30-35-24 בקודיפיקציה בהתייחס לתכניות פנסיה או בסעיף 715-60-35-29 בקודיפיקציה בהתייחס להטבות אחרות לאחר פרישה, כלומר כל או כמעט כל משתתפי התכנית אינם פעילים, תוחלת החיים הממוצעת הנותרת של העובדים הלא פעילים תשמש במקום תקופת השירות הממוצעת הנותרת.

4. רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון): רווחים או הפסדים אקטואריים ליום 1.1.2013, ובתקופות לאחר מכן, ייכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית².

5. השפעת היישום לראשונה של כללים אלה על הטבות אחרות לעובדים אשר כל השינויים בהם נמדדים לפי כללים אלה באופן שוטף בדוח רווח והפסד (כגון: מענקי יובל, חופשות), תיזקף לעודפים.

גילוי על יישום לראשונה

6. בדוח לציבור לרבעון הראשון לשנת 2015 יינתן גילוי (בנוסף על הגילוי הנדרש בדוח רבעוני רגיל) לפרטים הבאים:

א. השפעת האימוץ לראשונה. במסגרת גילוי זה, תוצג בשורה נפרדת בדוח על השינויים בהון העצמי ובביאור על רווח כולל אחר מצטבר, ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים ליום 1.1.2013. שורה זו תבהיר בין היתר את ההשפעה המצטברת על העודפים (סעיף 5 לעיל) ואת ההשפעה המצטברת שנרשמה ברווח כולל אחר מצטבר במסגרת "התאמות בגין הטבות לעובדים" (סעיפים 3, א, 4 לעיל).

ב. גילוי מלא בהתאם למתכונת הגילוי בדוח השנתי, בשינויים המחויבים כמפורט להלן:

(1) הגילוי יכלול התייחסות לסכומים תוצאתיים בגין השנים 2013 ו-2014.

(2) הגילוי יכלול התייחסות ליתרות מאזניות ולהנחות ששימשו ליום 31.12.13 וליום 31.12.14.

(3) למרות האמור לעיל, תאגיד בנקאי רשאי שלא לכלול את הגילוי הנדרש על נכסי תכנית (מתכונת הגילוי עמ' 45.4-669 בהוראות הדיווח לציבור) ליום 31.12.13 ואת הגילוי הנדרש על "התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)" לשנים 2013 ו-2014.

הגילוי בהתאם למתכונת הגילוי בדוח השנתי כאמור לעיל, לא יעודכן בדוחות הרבעוניים הבאים של שנת 2015. ברבעונים אלה יש לתת גילוי רבעוני בהתאם למתכונת הגילוי של דוח רבעוני (עמ' 18.1-680 בהוראות הדיווח לציבור) עם גילוי תמציתי בביאור על מדיניות חשבונאית על השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות, והפנייה לדוח לרבעון הראשון.

7. שיעורי תשואה חזויים לשנים 2013, 2014 – לצורך הצגת מספרי התשואה לשנים 2013 ו-2014, תאגיד בנקאי רשאי משיקולים פרקטיים להשתמש בשיעורי התשואה בפועל בשנים אלה לצורך קביעת שיעורי התשואה החזויים.

ביאור 3 - הטבות לעובדים

* אם רלוונטי, יש להבהיר כי תכנית הפנסיה כוללת גם פיצויי פרישה. תאגיד בנקאי יוסיף תיאור איכותי והסברים מילוליים למתכונת הגילוי, כדי לעמוד בדרישות הגילוי של הקודפיקציה.

הערות

1. מתכונת הגילוי הוכנה בהנחה שההנחות הבאות מתקיימות:
  - 1.1 תכניות אחרות להטבה מוגדרת לאחר פרישה אינן מהותיות. אם תוכניות כאמור מהותיות, יש לתת עליהן גילוי כנדרש בקודפיקציה.
  - 1.2 מתקיים האמור בסעיף 4-50-20-715 לקודפיקציה, כלומר שניתן לצרף גילויים בדבר תכניות פנסיה מחוץ לישראל עם תכניות בישראל. אם האמור לא מתקיים תאגיד בנקאי ייתן גילויים נוספים כדי לעמוד בדרישות הגילוי של הקודפיקציה.
2. תאגיד בנקאי המבצע בתקופת ביניים מדידה מחדש של נכסי תכנית ו/או של מחויבות חזויה (כאמור בסעיף 5-25-30-715 בקודפיקציה), ירחיב את הגילוי בהתאם לנסיבות העניין.

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד בגין תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת ולהפקדה מוגדרת

לשנה שנסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
31.12.20X-1	30.6.20X-1	30.6.20X0	30.6.20X-1	30.6.20X0	
מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	
0	0	0	0	0	תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת
0	0	0	0	0	עלות שירות
0	0	0	0	0	עלות ריבית
0	0	0	0	0	תשואה חזויה על נכסי תכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
0	0	0	0	0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0	0	0	0	0	התחייבות (נכס) נטו בגין המעבר
0	0	0	0	0	עלות שירות קודם
0	0	0	0	0	סה"כ הפחתות של סכומים שלא הוכרו אחר, לרבות הפסד (רווח) מצמצום או סילוק*
0	0	0	0	0	סך עלות ההטבה נטו
0	0	0	0	0	סך הוצאה בגין תוכניות פנסיה להפקדה מוגדרת
0	0	0	0	0	סך הוצאות שנכללו במשכורות והוצאות נלוות

* פרט, אם מהותי

2. הפקדות בתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת

הפקדות בפועל					תחזית*
לשנה שנסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	20X0
31.12.20X-1	30.6.20X-1	30.6.20X0	30.6.20X-1	30.6.20X0	
מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	בלתי מבוקר מ' ש'	מ' ש'
0	0	0	0	0	0

הפקדות

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך יתרת שנת 20X0

הערה: הגילוי יינתן כאשר מתקיימים התנאים המפורטים בסעיף 6-50-20-715 לקודפיקציה, כלומר סכומי ההפקדות ששולמו וצפוי שישולמו על ידי התאגיד הבנקאי, שונים משמעותית מהסכומים שניתן להם גילוי בדוח השנתי.

ביאור 10 – נכסים אחרים

החברה		המאוחד		
31 בדצמבר 20X-1	31 בדצמבר 20X0	31 בדצמבר 20X-1	31 בדצמבר 20X0	
סכומים מדווחים במיליוני ש"ח				
0	0	0	0	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה ביאור 28)
0	0	0	0	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
0	0	0	0	עודף נכסי התכנית על ההתחייבות בגין הטבות לעובדים (ראה ביאור 17)
0	0	0	0	יתרת הוצאות להפחתה (2) (1):
0	0	0	0	רכוש לא מוחשי- מוניטין
0	0	0	0	ידע וזכויות בפטנטים
0	0	0	0	זכות ההחזקה והשימוש במאגרי מידע לקוחות
0	0	0	0	הוצאות אחרות להפחתה (3)
0	0	0	0	סך כל ההוצאות להפחתה
0	0	0	0	יתרת חובה בגין מכשירים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)
0	0	0	0	חייבים אחרים ויתרות חובה:
0	0	0	0	מוסדות ממשלתיים
0	0	0	0	חברות מוחזקות (במאוחד כלולות)
0	0	0	0	דיבידנד לקבל
0	0	0	0	הלוואות לעובדים
0	0	0	0	הכנסות לקבל
0	0	0	0	הוצאות מראש
0	0	0	0	אחרים (4)
0	0	0	0	סך כל חייבים אחרים ויתרות חובה
0	0	0	0	סך כל הנכסים האחרים

(1) כאשר ההפחתה אינה ב"שיטת הקו הישר" תצוין שיטת ההפחתה ואורך החיים השימושי של הנכס.

(2) פרטים נוספים על הוצאות הפחתה (סכומים מדווחים, במיליוני ש"ח):

המאוחד								
31 בדצמבר 20x-1				31 בדצמבר 20x0				
הפרשה לירידת ערך	הפחתה שנצברה	עלות	שיעור הפחתה ממוצע משוקלל ב- %	הפרשה לירידת ערך	הפחתה שנצברה	עלות	שיעור הפחתה ממוצע משוקלל ב- %	
0	0	0	0.0	0	0	0	0.0	ידע וזכויות בפטנטים
0	0	0	0.0	0	0	0	0.0	זכות ההחזקה והשימוש במאגרי מידע לקוחות
0	0	0	0.0	0	0	0	0.0	הוצאות אחרות להפחתה

החברה								
31 בדצמבר 20x-1				31 בדצמבר 20x0				
הפרשה לירידת ערך	הפחתה שנצברה	עלות	שיעור הפחתה ממוצע משוקלל ב- %	הפרשה לירידת ערך	הפחתה שנצברה	עלות	שיעור הפחתה ממוצע משוקלל ב- %	
0	0	0	0.0	0	0	0	0.0	ידע וזכויות בפטנטים
0	0	0	0.0	0	0	0	0.0	זכות ההחזקה והשימוש במאגרי מידע לקוחות
0	0	0	0.0	0	0	0	0.0	הוצאות אחרות להפחתה

(3) הוצאות אחרות להפחתה העולות על 5% מסך כל ההוצאות להפחתה יפורטו בנפרד.

(4) חייבים אחרים העולים על 5% מסך כל החייבים אחרים ויתרות חובה יפורטו בנפרד.

ביאור 13 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

מתכונת הביאור מפורטת בביאור 12 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים (ע"מ 40-669) של הוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי.

ביאור 14 - התחייבויות אחרות

החברה		המאוחד		
31 בדצמבר 20X-1	31 בדצמבר 20X0	31 בדצמבר 20X-1	31 בדצמבר 20X0	
סכומים מדווחים במיליוני ש"ח				
0	0	0	0	עתודה למיסים נדחים, נטו (ראה ביאור 28)
0	0	0	0	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
0	0	0	0	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה ביאור 17)
0	0	0	0	הכנסות מראש
0	0	0	0	דיבידנד שהוכרז/ שהוצע (1)
0	0	0	0	יתרת זכות בגין מכשירים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)
0	0	0	0	זכאים אחרים ויתרות זכות:
0	0	0	0	הוצאות לשלם בגין שכר והוצאות נלוות
0	0	0	0	ספקים
0	0	0	0	הפרשה לנזקים משימוש לרעה בכרטיסי אשראי
0	0	0	0	הוצאות לשלם
0	0	0	0	מוסדות
0	0	0	0	חברות מוחזקות (במאוחד כלולות)
0	0	0	0	אחרים (2)
0	0	0	0	סך כל זכאים ויתרות זכות
0	0	0	0	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) ביום 20X0 הכריזה החברה על דיבידנד במזומן למחזיקים במניות החברה ליום _____ (להלן "יום האקס"). הסכום הכולל בדוח על השינויים בהון העצמי הוא _____ מיליוני ש"ח, המבטא סך XX.XX ש"ח לכל מניה שהייתה במחזור ביום הכרזת הדיבידנד.

(2) זכאים אחרים העולים על 5% מסך כל הזכאים אחרים ויתרות זכות יפורטו בנפרד.

ביאור 16 - שעבודים ותנאים מגבילים

מתכונת הביאור מפורטת בביאור 14- שעבודים ותנאים מגבילים (ע"מ 43-669) של הוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי.

ביאור 17 - זכויות עובדים

- א. יחולו דרישות הגילוי כפי שנקבעו בסעיף 41 להוראות הדיווח לציבור לגבי זכויות עובדים.
- ב. מתכונת הביאור מפורטת בביאור 15. - הטבות לעובדים (ע"מ 45-669) של הוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי. במידת הצורך חכ"א תוסיף גילוי למתכונת זו כדי לעמוד בדרישות הגילוי של הקודיפיקציה.

ביאור 17א – עסקאות תשלום מבוסס מניות

- א. יחולו דרישות הגילוי כפי שנקבען בסעיף 41א. להוראות הדיווח לציבור לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות.
- ב. מתכונת הביאור מפורטת בביאור 15א. – עסקאות תשלום מבוסס מניות (ע"מ 6-45.669 – 8-45.669) של הוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2447 מיום 11/01/2015 ("זכויות עובדים – שיעור היוון, מתכונת

גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה")

להכניס עמוד	להוציא עמוד
* (12/11) [11] 630-1	(12/11) [11] 630-1
(01/15) [17] 630-2	(4/11) [16] 630-2
* (6/13) [5] 630-2.1	(6/13) [5] 630-2.1
(01/15) [4] 630-2.2	(9/14) [3] 630-2.2
* (4/14) [14] 663-3	(4/14) [14] 663-3
(01/15) [15] 663-4	(4/14) [14] 663-4
(01/15) [11] 663-5	(4/14) [10] 663-5
* (4/14) [15] 663-6	(4/14) [15] 663-6
(01/15) [10] 664-13	(9/07) [9] 664-13
* (12/11) [12] 664-14	(12/11) [12] 664-14
(01/15) [2] 669-2.1	(12/12) [1] 669-2.1
* (12/12) [17] 669-3	(12/12) [17] 669-3
(01/15) [12] 669-35	(4/11) [11] 669-35
* (1/13) [11] 669-36	(1/13) [11] 669-36
* (5/07) [9] 669-40	(5/07) [9] 669-40
(01/15) [14] 669-41	(4/11) [13] 669-41
(01/15) [11] 669-45	(4/14) [10] 669-45
(01/15) [3] 669-45.1	(4/11) [2] 669-45.1
(01/15) [2] 669-45.2	(9/07) [1] 669-45.2
(01/15) [2] 669-45.3	(9/07) [1] 669-45.3
(01/15) [1] 669-45.4-45.9	-----
* (4/11) [16] 669-46	(4/11) [16] 669-46
* (12/12) [8] 669-52.3	(12/12) [8] 669-52.3
(01/15) [8] 669-52.4	(11/12) [7] 669-52.4
(01/15) [11] 669-60	(09/07) [10] 669-60
* (12/12) [3] 669-67.2	(12/12) [3] 669-67.2
(01/15) [3] 669-67.3	(09/13) [2] 669-67.3
(01/15) [1] 669-67.4	-----
* (4/14) [1] 669-181	(4/14) [1] 669-181-185
(01/15) [2] 669-182-183	-----
(01/15) [1] 669-183.1	-----
* (4/14) [1] 669-184-185	-----
(01/15) [1] 675-1-2	-----
(01/15) [1] 680-18.1	-----
* (4/11) [3] 691F-17	(4/11) [3] 691F-17

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2447 מיום 11/01/2015 ("זכויות עובדים – שיעור היוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה") – המשך

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(01/15) [2] 691F-18	(2/07) [1] 691F-18
*(2/07) [1] 691F-19	(2/07) [1] 691F-19
(01/15) [2] 691F-20	(2/07) [1] 691F-20
*(8/13) [5] 691F-21	(8/13) [5] 691F-21
(01/15) [3] 691F-22	(9/07) [2] 691F-22
(1/15) [1] 699-116-117	-----

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.